

Sygn. akt: I C 1378/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Syndyka Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **R. N.**

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 15 kwietnia 2022 r. przez Sąd Okręgowy w O. w sprawie (...) w części obejmującej:

- obowiązek zapłaty na rzecz powoda kwoty 998.267 zł 62 gr (dziewięćset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście sześćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt dwa grosze) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty,

- obowiązku zapłaty na rzecz powoda kosztów procesu w kwocie 8.259 zł 91 gr (osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy),

- nakazania ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O. kwoty 9.096 zł 24 gr (dziewięć tysięcy dziewięćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia cztery grosze),

II. w pozostałym zakresie uchyla nakaz zapłaty i powództwo oddala,

III. przyznaje kuratorowi pozwanego D. O. kwotę 4.320 (cztery tysiące trzysta dwadzieścia) zł tytułem wynagrodzenia,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.354 zł 71 gr (pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt jeden groszy) zł tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1378/22

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 lutego 2022 r. powód L. K. – Syndyk masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. wniósł o :

- rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym i orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwany R. N. w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty ma zapłacić na rzecz Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.476.319,96 zł wraz z

ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego adwokata, według norm przepisanych, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty.

Powód wskazał, że w przypadku wniesienia przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty wnoszący o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że znajduje się w posiadaniu weksla własnego na kwotę 1.476.319,96 zł wystawionego przez pozwanego. Weksel ten został wystawiony na zabezpieczenie spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytu zabezpieczonego hipoteką nr (...) z dnia 04.06.2014 r. Pozwany nie wywiązał się z obowiązku spłaty kredytu, co skutkowało naliczeniem odsetek karnych od zaległego kapitału. Powód pismem z dnia 10.02.2016 r. wypowiedział pozwanemu umowę. Po upływie terminu wypowiedzenia, powód uzupełnił weksel pozostałą do zapłaty kwotą zadłużenia. Mimo wezwania pozwanego do wykupu weksla, pozwany nie spłacił swojego zobowiązania. Powód wskazał, że roszczenie dochodzone pozwem nie uległo przedawnieniu, tak jak i roszczenie ze stosunku podstawowego.

(pozew k. 4-10)

W dniu 15 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym w pkt I zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.476.319 zł 96 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12.03.2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 12.217 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, płatną w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu. W pkt II nakazu zapłaty nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w O. kwotę 13.454 zł tytułem opłaty sądowej.

(nakaz zapłaty z dnia 15.04.2022 r. – k. 184)

Nakaz zapłaty nie został skutecznie doręczony pozwanemu. Sąd na podstawie art. 144 k.p.c., na wniosek powoda ustanowił dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora.

(zarządzenie – k. 207)

Ustanowiony w sprawie kurator wniósł zarzuty od nakazu zapłaty, w którym wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości. Ponadto, kurator wniósł o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu w sytuacji uznania zarzutów za niezasadne oraz przyznanie kuratorowi wynagrodzenia według uznania Sądu.

W uzasadnieniu zarzutów kurator zakwestionował, aby weksel został wypełniony zgodnie z zawartym przez strony porozumieniem. W ocenie kuratora ustalona w umowie prowizja w wysokości 41.580 zł rażąco przekracza wynagrodzenie należne (...) za czynności związane z przygotowaniem przedmiotowej umowy. Wskazał, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27.10.2021 r. sygn. akt (...) prowizja nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. W związku z powyższym zasadność ustalonej prowizji może być dana w oparciu o przepisy dotyczące klauzul abuzywnych. W ocenie kuratora postanowienie dotyczące ustalenia wysokości prowizji jest bezskuteczne wobec pozwanego. Ponadto, został podniesiony zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia.

(pismo kuratora – k. 223-224)

Powód w piśmie z dnia 02.01.2023 r. konsekwentnie podtrzymał swoje żądanie i stanowisko w sprawie oraz zaprzeczył wszystkim zarzutom podniesionym przez kuratora. Powód wskazał, że dochodził w niniejszym postępowaniu łącznej 1.476.319,96 zł, na którą to składają się następujące kwoty:

- 990.000 zł tytułem kapitału,

- 194.357,42 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 5 czerwca 2014 r. do 19 marca 2016 r.,

- 291.827,54 zł tytułem odsetek od należności przeterminowanych, karnych naliczonych za okres od dnia 4 kwietnia 2015 r. do dnia 18 lutego 2019 r.,

- 135 zł tytułem kosztów wezwań i powiadomień poręczycieli rozliczenie.

(pismo powoda – k. 236-246, 249)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy dla m.st. W., X Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych w dniu 5 lutego 2015 r. ogłosił upadłość Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. z siedzibą w W. z możliwością zawarcia układu. W dniu 19 marca 2015 r. Sąd postanowieniem dokonał zmiany sposobu prowadzenia postępowania upadłościowego na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego oraz wyznaczył syndyka L. K..

(dowód: postanowienie z dnia 05.02.2015 r. k. 29, postanowienie z dnia 19.03.2015 r.- k. 30, informacja odpowiadająca pełnemu odpisowi z rejestru przedsiębiorców dot. powoda – k. 14-28)

Pozwany R. N. w dniu 4 czerwca 2014 r. wystąpił z wnioskiem do Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. o przyznanie kredytu w kwocie 990.000 zł. Zarząd (...) po dokonaniu weryfikacji wniosku oraz zdolności kredytowej pozwanego wydał pozytywną decyzję kredytową.

(dowód: karta wniosku – k. 250-251, wniosek o przyznanie pożyczki/kredytu – k. 252-253, zaświadczenie o zarobkach – k. 254, umowa na czas nieokreślony – k. 255-256, informacja miesięczna dla osoby ubezpieczonej – k. 257-260, notatka pracownika powoda – k. 261, wydruk KRS dot. Grenada sp. z o.o. – k. 262-269, dokument TUZ – k. 276, protokół posiedzenia KKS z dnia 04.06.2014 – k. 49-50)

Następnie, w dniu 05.06.2014 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w W. zawarła z R. N. umowę kredytu zabezpieczonego hipoteką nr (...)2014 r. Celem kredytu był zakup nieruchomości gruntowej. Kredyt został udzielony w wysokości 990.000 zł na okres do dnia 04.06.2014 r. do 04.06.2024 r. Kredyt był oprocentowany według stopy referencyjnej ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej wynoszącej na dzień zawarcia umowy 2,50% powiększonej o marżę (...) w wysokości 11 punktu procentowego (§ 3 ust. 1 zdanie pierwsze umowy). W § 7 umowy wskazano, że roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosi czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, na dzień zawarcia umowy wynosi 16%. Zgodnie z § 4 ust. 2 zdanie 2, spłata kredytu następować miała w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłat kredytu, stanowiącym załącznik do umowy kredytu. W związku z zawarciem umowy kredytu pozwany zobowiązany był do poniesienia kosztów opłaty przygotowawczej w wysokości 7.920 zł oraz prowizji z tytułu udzielenia kredytu w wysokości 41.580 zł (§ 6 ust. 2 umowy). (...) zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej kwoty kredytu wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku m.in. nie zapłacenia przez kredytobiorcę w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu kredytobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

(dowód: umowa kredytu – k. 35-39, regulamin udzielania kredytów i pożyczek spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej – k. 40-43, aktualny harmonogram spłaty pożyczki – k. 44-46, dyspozycja spłaty – k. 47, tabele opłat i prowizji (...) w W. – k. 48, akt notarialny repertorium A numer (...) – k. 270-275, zaświadczenie z dnia 04.06.2014 r. – k. 51, wyciąg operacji na rachunku – k. 52, 55-58, dyspozycja wypłaty – k. 53-54, deklaracja członkowska – k. 59, uchwała nr (...) – k. 78, uchwała nr (...) – k. 79, uchwała nr (...) – k. 80, uchwała nr (...) – k. 81-83, uchwała nr (...) – k. 84-87, statut (...) w W. – k. 88-107, uchwała nr (...) – k. 108-129)

Pozwany zgodnie z § 9 umowy, na zabezpieczenie spłaty rat kredytu wystawił weksel własny „in blanco”. W deklaracji wekslowej z dnia 05.06.2014 r., pozwany wskazał, że składa weksel in blanco dla zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego na mocy umowy z dnia 04.06.2014 r. nr (...). Upoważniła powoda do wypełnienia weksli in blanco, w szczególności co do sumy odpowiadającej kwocie wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami, prowizją i innymi należnościami oraz datą płatności według swego uznania. Ustalono, że miejscem płatności weksla będzie W.. W deklaracji wekslowej wskazano, że weksel może być opatrzony klauzulą „bez protestu” i klauzulą waluty.

(dowód: umowa kredytu – k. 35-39, regulamin udzielania kredytów i pożyczek spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej – k. 40-43, weksel – k. 32, deklaracja wekslowa – k. 33)

Kwota kredytu została wypłacona zgodnie z dyspozycją pozwanego.

(dowód: wyciąg operacji na rachunku – k. 52, dyspozycja wypłaty – k. 53-54)

W związku z zaprzestaniem spłaty rat kredytu powód skierował do pozwanego w dniu 29.10.2015 r. wezwanie do zapłaty zaległego zadłużenia, które na dzień 29.10.2015 r. wyliczono na 195.556,29 zł. Następnie, w dniu 15.12.2015 r. wysłał pozwanemu ostateczne wezwanie do zapłaty wskazując, że łączna wysokość zaległego zadłużenia na dzień 16.12.2015 r. wynosi 225.980,66 zł.

Pismem z dnia 10.02.2016 r. powód wypowiedział pozwanemu umowę kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Na dzień 10.02.2016 r. zaległe zadłużenie pozwanego wliczono na 256.698,96 zł. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostało odebrane przez pozwanego w dniu 18.02.2016 r.

W dniu 23.03.2016 r. powód skierował do pozwanego ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty wskazując, że na dzień 23.03.2016 r. zadłużenie pozwanego wynosi 1.188.270,62 zł i na powyższą kwotę składa się:

- zaległy kapitał w wysokości 990.000 zł,
- odsetki umowne w wysokości 194.357,42 zł,
- odsetki karne w wysokości 3.778,20 zł,
- koszty windykacji 135,00 zł.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 29.10.2015 r. wraz z potwierdzeniem nadania – k. 60-62, ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 15.12.2015 r. wraz z potwierdzeniem nadania – k. 63-65, wypowiedzenie umowy wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru – k. 66-69, ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania – k. 70-73)

Pozwany nie uregulował należności mimo wielokrotnie kierowanych do niego wezwań. Powód w dniu 18.02.2019 r. uzupełnił weksel in blanco zgodnie z deklaracją wekslową. Suma wekslowa wynosiła 1.476.319,96 zł z terminem płatności w dniu 11.03.2019 r. i miejscem płatności w W.. Na sumę wekslową składały się następujące należności:

- 990.000 zł tytułem kapitału,
- 194.357,42 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych,
- 291.827,54 zł tytułem odsetek od należności przeterminowanych,
- 135 zł tytułem kosztów windykacji.

Powód pismem z dnia 18.02.2019 r. zawiadomił pozwanego o uzupełnieniu weksla i wezwał do jego wykupu w terminie do 11.03.2019 r.

(dowód: deklaracja wekslowa – k. 33, weksel – k. 32, pismo powoda z dnia 18.02.2019 r. wraz z zwrotnym potwierdzeniem odbioru i kopertą – k. 74-77, raport zadłużenia na dzień 18.02.2019 r. – k. 34, prezentacja wpłat – k. 249)

Na dzień 19.03.2019 r. wymagalne zadłużenie pozwanego względem powoda wynosiło łącznie 998.267,62 zł. Na powyższą kwotę składają się:

1. zaległy kapitał w wysokości 990.000 zł,
2. odsetki umowne i karne za okres od dnia 19.02.2016 r. do 19.03.2016 r. w wysokości 8.132,62 zł,
3. koszty windykacji w wysokości 135 zł.

(dowód: raport zadłużenia na dzień 18.02.2019 r. – k. 34, prezentacja wpłat – k. 249)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych i podniesionych zarzutów powództwo podlegało uwzględnieniu w części w związku z czym Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 15.04.2022 r. przez Sąd Okręgowy w O. w sprawie (...) w części tj. co do kwoty 998.267,62 zł, kosztów procesu w kwocie 8.259,01 zł oraz nakazania ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w O. kwoty 9.096 zł 24 gr. W pozostałym zakresie nakaz zapłaty został uchylony i powództwo oddalone. Wniesione przez kuratora ustanowionego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego zarzuty od nakazu zapłaty okazały się częściowo zasadne tj. w zakresie zarzutu przedawnienia i nieprawidłowego wypełnienia weksla odnośnie należności odsetkowych.

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty przedłożone do akt sprawy, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała.

Okolicznością bezsporną między stronami było to, że:

- strony zawarły w dniu 05.06.2014 umowę kredytu zabezpieczonego hipoteką nr (...) na kwotę 990.000 zł z terminem spłaty do 04.06.2024 r.,
- pozwany wystawił weksel własny in blanco,
- pozwany przestał wywiązywać się z zawartej umowy i zaprzestał spłaty zobowiązania.

Kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu kwestionował zawarte w umowie postanowienie dotyczące ustalenia wysokości pobranej prowizji za udzielenie kredytu. W jego ocenie postanowienie to stanowiło klauzulę abuzywną z uwagi na fakt, że wysokość należności była rażąco wygórowana. Ponadto, przez stronę pozwaną został zakwestionowany sposób wypełnienia weksla, jako niezgodny z deklaracją wekslową. Następnie kurator podniósł zarzut przedawnienia dochodzonego przez powoda roszczenia.

W pierwszej kolejności, wskazać należy omówić zarzut pozwanego dotyczący uzupełnienia weksla przez powoda w sposób niezgodny z zawartym porozumieniem wekslowym. Sąd Apelacyjny w G. - V Wydział Cywilny z dnia 25 czerwca 2020 r. sygn. akt (...) w uzasadnieniu wyroku podkreślił kwestię ciężaru dowodowego w przypadku zobowiązania wekslowego i tak „ W sytuacji przeniesienia sporu, po wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla, na płaszczyznę oceny stosunku podstawowego, to pozwanego obciąża obowiązek wykazania, że weksel in blanco nie został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową”. Ponadto, w uzasadnieniu wyroku z dnia 05.12.2018 r., syn. akt I ACa 648/18 Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że „ Gdy wierzyciel wykaże, że posiadany przez niego weksel spełnia wszystkie cechy przesądzające o jego ważności, a nadto został wydany przez wystawcę, to aktualizuje się domniemanie istnienia wiarygodności w wysokości sumy wekslowej, zaś ciężar dowodu przeciwnego przerzucony zostaje na dłużnika. Jeżeli toczy on spór z pierwszym wierzycielem wekslowym, to może powoływać się na

zarzuty ze stosunku podstawowego. Ten, jak najczęściej wynika z treści porozumienia unormowanego w art. 10 Prawa wekslowego, jest podstawą wystawienia i wręczenia weksla, a w konsekwencji decyduje o istnieniu zobowiązania wekslowego.”

Złożony przez powoda do akt sprawy weksel in blanco spełnia wszystkie wymagania przewidziane dla weksla w przepisie art. 101 ustawy prawo wekslowe. Pozwany kwestionował niezgodność weksla z deklaracją wekslową podnosząc argumentację dotyczącą stosunku podstawowego. W związku z czym należy w dalszej kolejności uzasadnienia odnieść się do zarzutu dotyczącego zawarcia w umowie klauzuli abuzywnej.

Umowa zawarta przez strony w § 6 ust. 2 pkt II przewidywała, że kredytobiorca jest zobowiązany ponieść koszt prowizji z tytułu udzielenia kredytu w wysokości 41.580 zł. Zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 9 ustawy prawo bankowe jednym z elementów umowy kredytu jest określenie wysokości prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje. Przepisy ustawy prawo bankowe nie regulują kwestii związanych z sposobem jej wyliczenia czy też maksymalną jej wysokością. Należy zauważyć, że umowa kredytu ma charakter odpłatny, zaś prowizja stanowi wynagrodzenie ryzyka banku za udzielenie kredytu tj. udostępnienie określonej kwoty kapitału.

Zgodnie bowiem z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszając jego interesy, nie są wiążące, jeżeli nie zostały uzgodnione indywidualnie. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że pozwany działał jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Postępowanie nie wykazało, aby postanowienie umowy odnoszące się do prowizji nie zostało ustalone indywidualnie z pozwanym. Wysokość prowizji została wprost określona w umowie – pozwany nie musiał domyślać się czy obliczać wysokości prowizji. Postanowienie to jest jednoznaczne i nie budzi wątpliwości. Pozwany przy zawarciu umowy miał możliwość zapoznania się z treścią umowy i podjęcia decyzji czy akceptuje wysokość prowizji zaproponowanej przez bank. Pozwany złożył swój podpis pod umową kredytu, a tym samym zaakceptował warunki udzielanego mu kredytu. Zarzut podniesiony przez kuratora dotyczący zbyt wygórowanej kwoty prowizji uznać należy za niezasadny. Powód niezależnie od prowizji pobrał również opłatę przygotowawczą w związku z procesem udzielania kredytu w wysokości 7.920 zł. Nie można pobranej prowizji tak jednoznacznie klasyfikować jak zrobił to kurator wskazując, że jest to opłata za proces związany z obsługą wniosku kredytowego i badaniem zdolności kredytowej pozwanego. Prowizja ta również stanowi pewnego rodzaju wynagrodzenie za ryzyko jakie wiąże się z udostępnieniem kapitału przez bank. Kwota prowizji stanowiła 4,1% kwoty udzielonego kredytu, a więc w żadnym stopniu nie można jej uznać za wygórowaną czy rażąco naruszającą interesy pozwanego i dobre obyczaje. Nadmienić należy również, że prowizja w umowie kredytu nie określa głównego świadczenia stron. Jest to element dodatkowy umowy kredytu, który na podstawie porozumienia stron znajduje się w umowie.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że omawiane postanowienie wobec niespełnienia przesłanek z art. 385¹ k.c. nie może zostać uznane za klauzulę niedozwoloną. Tym samym było ono skuteczne wobec pozwanego i go wiązało.

W dalszej kolejności należy omówić zarzut przedawnienia podniesiony przez kuratora wyznaczonego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

Zgodnie z art. 70 ustawy prawo wekslowe „Roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności wekslu.” Weksel stanowiący podstawę dochodzonego przez powoda roszczenia był płatny do 11.03.2019 r. Tym samym 3-letni termin przedawnienia upływał z dniem 11.03.2022 r., jednak z uwagi na treść art. 118 k.c. termin ten został wydłużony do dnia 31.12.2022 r. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 22.02.2022 r., a więc na kilka miesięcy przed dniem upływu terminu przedawnienia wierzytelności wekslowej.

W tym miejscu należy przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2004 r. - V CK 228/04 w uzasadnieniu, którego wskazano, że „Wykładnia tego porozumienia w przypadku weksli in blanco wręczanych dla zabezpieczenia określonego roszczenia prowadzi zazwyczaj, ze względu na ścisłą więź istniejącą pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegające zabezpieczeniu roszczenie (por. powoływany już wyrok Sądu Najwyższego z 26.1.2001 r. II CKN 25/00 i cytowane w nim orzeczenia), do wniosku, że treścią upoważnienia jest objęte jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Także w przypadkach użycia przez strony zwrotu mówiącego o tym, że wręczony weksel in blanco może być uzupełniony w każdym czasie, będzie chodziło na ogół o dowolną chwilę - ale tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Jeżeliby natomiast w konkretnym przypadku taki zwrot rzeczywiście oznaczał udzielenie upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco w każdym czasie bez jakichkolwiek ograniczeń, to taki zamiar stron nie mógłby być respektowany z przyczyn podobnych do tych, które leżą u podstaw art. 120 § 1 zdania drugiego i art. 3651 KC. Najwłaściwszym rozwiązaniem w takiej sytuacji byłoby zastosowanie do uprawnienia do uzupełnienia weksla in blanco w drodze analogii art. 120 § 1 zdania drugiego w związku z art. 118 KC; skutkiem upływu terminu byłoby oczywiście wygaśnięcie tego uprawnienia.” Mając na uwadze powyższe, analizy wymagało to, czy w dniu wypełnienia weksla tj. 18.02.2019 r. wierzytelność dochodzona przez powoda nie była przedawniona w tym dniu.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 15.12.2017 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 458/17 wskazał, że „Podkreślenia wymaga, że wierzytelności pieniężne co do zasady stają się wymagalne w dacie oznaczonej w umowie jako termin płatności. Terminy płatności rat kredytowych są oznaczone w umowie lub harmonogramie spłaty i termin ich przedawnienia biegnie osobno dla każdej raty – od daty jej wymagalności. Wypowiedzenie umowy kredytu najczęściej następuje wówczas, gdy kredytobiorca nie spłaca rat i ma ten skutek, że wszystkie niezapłacone dotychczas raty stają się wymagalne (z upływem okresu wypowiedzenia umowy) i od tego momentu biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń.” Ponadto, w dniu 10.05.2023 r. Sąd Najwyższy podjął Uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 10.05.2023 r. sygn. akt III CZP 52/23 o następującej treści „Wypowiedzenie umowy kredytu nie wpływa na bieg terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę rat kredytu, które stały się wymagalne przed wypowiedzeniem umowy.”. Zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi 6 lat, zaś dla świadczeń z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i okresowych termin ten wynosi 3 lata. Nie ulega wątpliwości, że zapłata odsetek umownych stanowi świadczenie okresowe i przedawnia się w tym krótszym 3-letnim terminie.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu łącznej kwoty 1.476.319,96 zł, na którą to kwotę składały się następujące kwoty:

- 990.000 zł tytułem kapitału,
- 194.357,42 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 5 czerwca 2014 r. do 19 marca 2016 r.,
- 291.827,54 zł tytułem odsetek od należności przeterminowanych, karnych naliczonych za okres od dnia 4 kwietnia 2015 r. do dnia 18 lutego 2019 r. ,
- 135 zł tytułem kosztów wezwań i powiadomień poręczycieli rozliczenie k. 249).

Przypomnijmy, że strony niniejszego postępowania łączyła umowa kredytu, która z uwagi na zaprzestanie spłaty rat kredytu została wypowiedziana pismem z dnia 10.02.2016 r. Oświadczenie o wypowiedzeniu zostało odebrane przez pozwanego 18.02.2016 r., a więc 30 dniowy termin wypowiedzenia upłynął w dniu 19.03.2016 r. Z końcem tego dnia cała niewymagalna kwota wynikająca z zawartej umowy kredytu stała się natychmiast wymagalna.

Należy tu jednak zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym poglądem piśmiennictwa i judykatury, w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu odsetki umowne płatne tytułem wynagrodzenia za korzystanie z kapitału i odsetki

karne zastrzeżone w umowie na wypadek nieterminowej spłaty należą się jedynie do dnia, w którym nastąpił skutek wypowiedzenia, czyli wygasło zobowiązanie, o ile strony nie postanowiły inaczej.

Skorzystanie z prawa do wypowiedzenia umowy, jako rozwiązania o charakterze ostatecznym, wywołuje bowiem skutek w postaci rozwiązania umowy z upływem okresu wypowiedzenia, a przez to wygaśnięcie z tym dniem umownego stosunku zobowiązaniowego. Z chwilą upływu okresu wypowiedzenia umowa przestaje wiązać, a odsetki umowne zastępowane są odsetkami ustawowymi za opóźnienie (Zob. wyrok SO w Kaliszu z 15 listopada 2013 r., I C 625/13, portal orzeczeń SO w Kaliszu, dostępny na stronie (...) wyrok SO w Elblągu z 22 grudnia 2015 r., I C 401/15, LEX nr 2018018; a także, choć na gruncie umowy pożyczki, wyrok SO w Lublinie z 19 września 2013 r., I C 854/12, LEX nr 1720870, zmieniony wyrokiem SA w Lublinie z 13 marca 2014 r., I ACa 766/13, LEX nr 1438106).

Brak jest bowiem podstaw do uznania, że wypowiedzenie umowy powoduje jedynie zmianę jej warunków i upoważnia wierzyciela do naliczania od niespłaconej części kapitału odsetek umownych za opóźnienie (w oparciu o przepisy wypowiedzianej umowy). Takiej kompetencji kredytodawcy nie sposób wywieść z przepisów prawa bankowego, jak i innych aktów normatywnych. Uprawnienie do naliczania umownych odsetek za opóźnienie po wypowiedzeniu umowy od pozostałej do spłaty kwoty zadłużenia jest jednak dopuszczalne w ramach swobody umów jeżeli jednoznacznie wynika z treści samej umowy lub z późniejszego porozumienia się stron (np. ugody). Wątpliwości zaś wynikające z niejasnych postanowień umowy, niedających się usunąć w drodze wykładni – zgodnie z orzecznictwem sądowym powinny być tłumaczone na niekorzyść kredytodawcy, tj. strony, która zrehabilitowała umowę (wyrok SN z 15 września 2005 r., II CK 69/05, LEX nr 311311 oraz wyrok SA w Białymstoku z 23 sierpnia 2013 r., I ACa 105/13, LEX nr 1369220).

W przedmiotowym przypadku zawarta umowa nie wprowadziła dla (...) takiego uprawnienia. Nie ma go ani w treści umowy, ani w regulaminie.

W tej sytuacji ostatnim dniem, z który powód może domagać się odsetek umownych i karnych, które skapitalizował jest 19 marca 2016 r. Powód mógł oczywiście dochodzić po tej dacie odsetek ustawowych za opóźnienie, ale tego nie żądał i nie były one objęte kwotą wyliczoną w wekslu.

Kolejnym ograniczeniem jest przedawnienie roszczeń odsetkowych które wynosi 3 lata. Weksel wypełniono 18 lutego 2019 r. Tak więc mógł on objąć jedynie odsetki nieprzedawnione, a więc tylko należne od 19 lutego 2016 r. Wszystkie odsetki sprzed tej daty były przedawnione i nie powinny być ujęte w wekslu, który przecież powód mógł wypełnić już po wypowiedzeniu umowy. Nie uczynił tego jednak, czego konsekwencją jest uznanie wypełnienia weksla za nieprawidłowe, co do odsetek naliczonych przez 19 lutym 2016 r.

Konsekwencją przyjętych wyżej ustaleń jest uznanie, że z wyliczenia powoda należą mu się jedynie odsetki umowne i karne za czas od 19 lutego 2016 r. do 19 marca 2019 r. czyli 11 dni lutego i 19 marca czyli łącznie za 30 dni. Dzięki zestawieniu sporządzonym przez powoda jak na karcie 249 prosto można wyliczyć należną mu kwotę.

Z tytułu odsetek umownych za luty 2016 r. będzie to kwota 2.769,51 zł (7.298,81 zł suma odsetek za miesiąc : 29 dni x 11 dni).

Z tytułu odsetek umownych za marzec 2016 r. będzie to kwota 4.742,57 zł, wskazana w zestawieniu.

Z tytułu odsetek karnych za luty 2016 r. będzie to kwota 211,25 zł (566,95 zł suma odsetek za miesiąc : 29 dni x 11 dni).

Z tytułu odsetek karnych za marzec będzie to kwota 410,86 zł, wskazana w zestawieniu.

Tym samym powodowi należą się z tytułu wymagalnych i nieprzedawnionych odsetki w kwocie **8.132,62 zł** (2.769,51 zł + 4.742,57 zł + 211,25 zł + 410,86 zł).

Powód w niniejszym postępowaniu był więc uprawniony do dochodzenia kwoty udzielonego kredytu (kapitału) w kwocie **990.000 zł**, odsetek umownych za okres nieprzedawniony w dacie wypełnienia weksla do dnia wygaśnięcia umowy w kwocie **8.132,62 zł** oraz kosztów windykacji w kwocie **135 zł**.

Odsetki dochodzone przez powoda za okres wcześniejszy w ocenie Sądu są przedawnione i powód nie mógł skutecznie w tym zakresie wypełnić weksla. Ponadto, powód mógł dochodzić odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia od dnia upływu płatności weksla.

Kwota udostępnionego kapitału pozwanemu oraz kosztów windykacji nie była kwestionowana przez wyznaczonego w sprawie kuratora, a ponadto wynikała z przedłożonych do akt sprawy dokumentów, tym samym Sąd oparł na nich swoje ustalenia. Przedłożone dokumenty również wskazywały na sposób wyliczenia przez powoda odsetek umownych oraz ich wysokość za dany okres. Pomocny w tym zakresie okazał się dokument obrazujący zadłużenie powoda znajdujący się na k. 249. Na podstawie jego Sąd ustalił wysokość odsetek umownych za okres od dnia 19.02.2016 r. do dnia 19.03.2016 r. w kwocie 8.132,62 zł.

W związku z powyższym w dniu 18.02.2019 r. (dzień wypełnienia weksla) powód był uprawniony do wypełnienia weksla na łączną kwotę 998.267,62 zł tj. kwotę kapitału w kwocie 990.000 zł, odsetek umownych od dnia 19.02.2016 r. do dnia 19.03.2016 r. w kwocie 8.132,62 zł oraz kosztów windykacji w kwocie 135 zł. Od powyższej kwoty przysługiwały powodowi na podstawie art. 481 k.c. odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 12.03.2019 r. tj. od dnia następnego po upływie terminu płatności weksla.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że zarzuty pozwanego są uzasadnione w części tj. w zakresie przedawnienia odsetek umownych za okres przed 19.02.2016 r. W konsekwencji Sąd uznał, że żądanie powoda jest usprawiedliwione co do zasady, jednak w innej niż wskazana na wekslu wysokości.

Z powyższych względów nakaz zapłaty na podstawie art. 493 § 4 k.p.c. został utrzymany w mocy w części. Sąd utrzymał nakaz zapłaty w zakresie:

- obowiązku zapłaty na rzecz powoda przez pozwanego kwoty 998.267,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12.03.2019 r. do dnia zapłaty,
- obowiązku zapłaty na rzecz powoda przez pozwanego kosztów procesu w kwocie 8.259,91 zł,
- nakazania ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w O. kwoty 9.097, 24 zł.

Konsekwencją poczynionych wyżej ustaleń było rozpoznanie żądania powoda co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które Sąd uwzględnił na podstawie art. 100 k.p.c. i dokonał stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu zgodnie z procentem w jakim każda ze stron wygrała proces.

W niniejszej sprawie powód dochodził kwoty 1.476.319,96 zł, natomiast powództwo okazało się zasadne co do kwoty 998.267,62 zł co stanowiło 67,61% i w takim procencie powód wygrał proces. Tym samym pozwany wygrał proces 32,39 %.

Powód na etapie postępowania nakazowego poniósł następujące koszty w związku z swoim udziałem w sprawie tj. opłata od pozwu w kwocie 5.000 zł (w pozostałej części powód został zwolniony od jej uiszczenia), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł, które to ustalone zostały w oparciu o treść § 3 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, łącznie 12.217 zł.

W związku z powyższym powodowi przysługuje od pozwanego zwrot kosztów procesu w wysokości 8.259,81 zł i co do takiej kwoty wydany nakaz zapłaty został utrzymany.

Oplata od pozwu w niniejszej sprawie została ustalona na kwotę 18.454 zł. Powód uiścił z tego tytułu kwotę 5.000 zł, zaś nieuiszczona pozostała kwota 13.454 zł. Pozwany przegrał proces w 67,61%, a więc w takim samym % zobowiązany jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w O. nieuiszczoną opłatę sądową od pozwu czyli kwotę 9.096,24 zł (13.454 zł x 67,61%). W związku z powyższym Sąd utrzymał nakaz zapłaty w zakresie nakazania ściągnięcia od pozwanego nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa co do kwoty 9.096,24 zł.

Z powyższych względów nakaz zapłaty na podstawie art. 493 § 4 k.p.c. został utrzymany w mocy w części, o ***czym Sąd orzekł w pkt I sentencji wyroku.***

W pozostałej części, na podstawie art. 493 § 4 k.p.c. w zw. z art. 118 k.c. nakaz zapłaty został uchylony, a powództwo oddalone, jako przedawnione i niezasadne, o ***czym Sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku.***

W toku postępowania dla pozwanego został ustanowiony kurator dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego. Wysokość należnego kuratorowi wynagrodzenia została ustalona na podstawie art. 9 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Oplata za czynności radcy prawnego w sprawie o wartości przedmiotu sporu 1.476.320 zł wynosi 10.800 zł, zaś kuratorowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie większej niż 40% wskazanej stawki. W ocenie Sądu nakład pracy kuratora w niniejszej sprawie – ilość podjętych czynności w celu ustalenia miejsca pobytu pozwanego oraz zajęcie merytorycznego stanowiska w sprawie – uzasadnia zasądzenie wynagrodzenia w maksymalnej kwocie.

W związku z powyższym Sąd przyznał kuratorowi wynagrodzenie w kwocie 4.320 zł, o ***czym orzekł w punkcie III sentencji wyroku.***

Po wniesieniu zarzutów po stronie powodowej wstępował nadal profesjonalny pełnomocnik – adwokat, żądając zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wywołanych wniesionymi przez pozwanego zarzutami. Do kosztów postępowania niezbędnych do celowego dochodzenia praw przez powoda, po wydaniu nakazu zapłaty, należały koszty związane z ustanowieniem kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu kuratora w kwocie 4.320 zł oraz dalsze wynagrodzenie pełnomocnika profesjonalnego. Koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu po wniesieniu zarzutów ustalono na kwotę 10.800 zł w oparciu o treść § 2 pkt 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Z uwagi na to, że w postępowaniu nakazowym koszty zastępstwa przysługiwały powodowi w kwocie 7.200 zł, to wyłącznie różnica pomiędzy tymi kwotami stanowi zasadne koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika tj. 3600 zł (10.800 zł - 7.200 zł). W związku z powyższym powód poniósł koszty postępowania po wniesieniu zarzutów w łącznej kwocie 7.920 zł. Mając na uwadze procentową wygraną powoda w niniejszym sporze przysługuje mu zwrot od pozwanego kosztów procesu w kwocie 5.354,71 zł (7.920 zł x 67,61%).

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

W związku z tym ***w pkt IV sentencji wyroku Sąd orzekł*** o dodatkowych kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.354,71.